

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

judcători – Cobzac Elena și Țurcan Anatolie,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de petiționarul Moga Petru și reprezentantul acestuia, Moga Vladimir, prin care se solicită casarea încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 04 decembrie 2019 și a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 ianuarie 2020,

C O N S T A T Ă :

1. La data de 06 noiembrie 2019 petentul Moga Petru și Moga Vladimir au depus plângere împotriva ordonanței din 04.10.2019 a procurorului în Procuratura Anticorupție, Ciuleacu Anatolie și a ordonanței din 23.10.2019 a procurorului ierarhic-superior Lilian Rudei.

În motivarea plângerii petentul Moga Petru și reprezentantul Moga Vladimir au indicat că, prin ordonanța din 04 octombrie 2019, emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție, oficiul Sud, Ciuleacu Anatolie, s-a respins plângerea adresată Procuraturii Anticorupție la 19 septembrie 2019 de către Moga Vladimir, reprezentant al petiționarului Moga Petru, care a solicitat pornirea urmăririi penale împotriva lui Ivanov Vadim, primar al comunei Găvănoasa, raionul Cahul, prin scrisoarea expediată la 24 mai 2019 în adresa Procuraturii raionului Cahul (f.d. 9, 10), dar prin Ordonanța lui Rudei Lilian, adjunct interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție, Oficiul Sud, emisă la 23 octombrie 2019 s-a respins plângerea petiționarului Moga Petru, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 7, 8).

2. Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 04 decembrie 2019 (f.d. 25-29), s-a respins plângerea depusă de petentul Moga Petru împotriva ordonanței din 04.10.2019 a procurorului în Procuratura Anticorupție, oficiul Sud, Anatolie Ciuleacu și a ordonanței din 23 octombrie 2019 a procurorului ierarhic-superior Lilian Rudei.

3. La data de 27 decembrie 2020 (expediat prin Oficiul Poștal la data de 26 decembrie 2019 conform ștampilei de pe plic (f.d. 39)), nefiind de acord cu încheierea în cauză, recurentul Moga Petru și reprezentantul Moga Vladimir au depus cerere de recurs (f.d. 32-38), prin care au solicitat admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 04 decembrie 2019, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să se declare nulă ordonanța din 04.10.2019 emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție, oficiul Sud, Ciuleacu Anatolie și ordonanța din 23.10.2019 a procurorului ierarhic-superior Rudei Lilian și să oblige procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, oficiul Sud Rudei Lilian, să

lichideze încălcările depistate și constatate ale drepturilor și libertăților omului, drepturilor constituționale și alte încălcări ale drepturilor procesuale și intereselor legitime ale subsemnatului petiționar, Moga Petru.

3.1. În motivarea cererii de recurs, recurenții au invocat că, încheierea primei instanțe este neîntemeiată și ilegală, ce este pasibilă de anulare pentru următoarele motive de fapt și de drept.

Au indicat că, plângerea petiționarilor înaintată instanței de judecată împotriva ordonanțelor sus-menționate ale procurorilor a fost examinată superficial, formal, cu lipsă de obiectivitate și cu comiterea unor vicii fundamentale ale dreptului material și procesual penal ale legislației în vigoare a RM, ceea ce denotă că, din partea judecătorului de instrucție s-a manifestat nihilism juridic și interes evident din partea organului de urmărire penală (OUP), și al procurorilor întru tăinuirea împrejurărilor importante, ce l-ar culpabiliza pe primarul comunei Găvănoasa, Ivanov Vadim, pentru acțiunile și inacțiunile sale referitor la exercitarea atribuțiilor sale de agent constatat și de primar al comunei.

Au notat că, la examinarea plângerii petiționarului Moga Petru de către judecătorul de instrucție s-a mimat înfăptuirea unei justiții echitabile, s-a manifestat indiferență față de subsemnat și s-au ignorat suferințele morale pe care le-a suportat petentul și soția sa și, pe care le vor suporta în continuare în tot restul vieții din cauza atitudinii răuvoitoare a primarului cu pricina, care în mod voit nu a întreprins măsuri adecvate împotriva presupuselor acțiuni contravenționale comise de vecinul Copețchi Mihail, ceea ce constituie o fraudă evidentă împotriva familiei petiționarului, proprietății sale și intereselor publice ale comunității locale.

Au mai notat că, la fața locului presupusele acțiuni/inacțiuni infracționale ale lui Ivanov Vadim s-au manifestat prin protecționism evident față de cet. Copețchi Mihail și eschivarea sa de la exercitarea atribuțiilor legale în calitate de agent constatat, ce urma să examineze și să soluționeze în termenul prevăzut de lege plângerea contravențională a petiționarului Moga Petru. În acest sens, la 31 octombrie 2018 a depus o plângere contravențională la Primăria comunei Găvănoasa conform prevederilor art. 440 alin. (2) din Codul contravențional, act față de care nu s-a luat nici o atitudine corespunzătoare conform legislației.

Recurenții au indicat că, în conformitate cu prevederile articolelor 10, 11, 30, 154, 179, 181, 385, 387, 393 lit. c), 398 alin. (1), 399, 405 alin. (6) și (8), 423/10, 439/6, 440 alin. (2), 442, 443, 447/1 din Codul contravențional, agentul constatat în persoana primarului cu pricina urma să procedeze la examinarea și soluționarea echitabilă a plângerii contravenționale depuse de petiționar în persoana lui Moga Petru, întru constatarea presupuselor acțiuni contravenționale. Însă, acesta contrar prevederilor legale sus-menționate intenționat nu a acționat adecvat și nu a aplicat legislația contravențională, astfel fiind pasibil de răspundere penală pentru prejudiciile morale, fizice și materiale cauzate victimelor.

La fel, au presupus că, prin acțiunile sau inacțiunile sale ilicite persoana cu funcție de răspundere în persoana lui Ivanov Vadim, primar al comunei Găvănoasa, raionul

Cahul în calitatea sa de agent constatator a comis o faptă infracțională împotriva comunității locale, subsemnatului Moga Petru și familiei sale, ce s-a manifestat prin protejarea lui Copețchi Mihail și discriminarea membrilor comunității locale și, implicit, a petiționarului. Au considerat că, este necesară verificarea celor menționate mai sus și intentarea procesului penal cu pornirea ulterioară a urmăririi penale împotriva primarului.

Au considerat că, presupusele acțiuni/inacțiuni ilegale ale agentului constatator și primarului Ivanov Vadim constituie niște fapte social-periculoase, ce cad sub incidența prevederilor art. 327 sau 329 Cod penal. Acestea au fost comise împotriva petentului, familiei sale și comunității locale de către factorul de decizie al Primăriei comunei Găvănoasa și au fost săvârșite premeditat dintr-un motiv principal și anume protecția potențialului contravenient Copețchi Mihail și din alte motive secundare neelucidate de către OUP și procurorii vizați.

Instanța de judecată urma să constate toate încălcările normelor legale și să dispună înlăturarea acestora.

În cererea lor s-a mai notat că, concluziile judecătorului de instrucție expuse asupra plângerii petiționarului în încheierea contestată nu sunt motivate temeinic, sunt lipsite de logică, poartă un caracter evaziv, au un scop de protejare a unui individ răuvoitor și complicilor săi, care s-au manifestat prin acțiuni social-periculoase împotriva familiei subsemnatului petent, proprietății sale și comunității locale, dar care în esență au fost apreciate neadecvat și părtinitor. Au considerat că, concluziile respective ale judecătorului de instrucție sunt în contradicție evidentă cu circumstanțele speței.

Au mai indicat că, judecătorul în mod nejustificat și contrar prevederilor art. 79 și 80 din Codul de procedură penală a dispus înlăturarea din ședința de judecată a lui Moga Vladimir, reprezentant al petentului Moga Petru, care anterior până la examinarea plângerii de către judecătorul de instrucție a acționat în numele petentului în relațiile cu OUP și cu procurorii Procuraturii Anticorupție, oficiul Sud. Procedând astfel, judecătorul de instrucție urma să emită în scris o încheiere motivată privind înlăturarea din ședința de judecată al lui Moga Vladimir, în calitate de reprezentant al petentului și s-o înmâneze acestuia pentru luare de atitudine, ceea ce nu s-a întâmplat în realitate.

Recurenții au menționat că, instanța de judecată s-a contrazis pe sine însuși când l-a înlăturat din proces pe reprezentantul petentului în persoana subsemnatului Moga Vladimir, dar ulterior instanța îl califică în calitate de petent, ceea ce se reflectă în încheierea contestată și, de asemenea, aceasta a acceptat spre examinare plângerea formulată conform prevederilor art. 313 Cod de procedură penală, pe care a semnat-o și reprezentantul Moga Vladimir.

Au considerat că, judecătorul de instrucție a dispus înlăturarea din proces a reprezentantului petentului doar din motiv că, petentul este o persoană de vârstă înaintată și, fiind singur în proces, fără reprezentant, îi va fi mai ușor să-l manipuleze

în cadrul procesului penal pentru a se emite încheierea, prin care să i se refuze satisfacerea plângerii pe care a înaintat-o spre soluționare instanței de judecată.

S-a specificat că, în încheierea contestată instanța de judecată consideră în mod eronat și speculativ că: în caz de inacțiune a agentului constator, partea interesată urma să depună o contestație la acțiunile/inacțiunile acestuia în instanța de judecată în conformitate cu prevederile art. 448 C.C., iar inacțiunea agentului constator în speța dată nu constituie un motiv de pornire a procesului penal.

În contextul constatării expuse mai sus, unde instanța de judecată greșit și evaziv a concluzionat că: *„inacțiunea agentului constator în speța dată nu constituie un motiv de pornire a procesului penal”*, nu poate fi acceptată și nu este una rezonabilă, deoarece legislația de procedură contravențională nu prevede contestarea acțiunilor sau inacțiunilor infracționale ale agentului constator precum se invocă în încheiere recurată.

Au notat recurenții că, în încheierea contestată instanța menționează în mod eronat, irelevant și neconcludent și anume că, *„...în ședința de judecată petentul a solicitat nu anularea ordonanțelor Procuraturii Anticorupție, dar obligarea Procuraturii să restabilească hotarul schimbat între el și vecinul Clopețchi M. și eliberarea din serviciu a primarului Ivanov V.”* În acest sens s-a afirmat că, petentul nu are un asemenea vecin cu numele de „Clopețchi M. ”. Specificarea dată a instanței de judecată nicidecum nu constituie un refuz din partea petiționarului referitor la anularea ordonanțelor contestate ale procurorilor sus-menționați. Au menționat că, anularea ordonanțelor contestate și alte cerințe ale petentului și reprezentantului său foarte clar le-au formulat, expus și solicitat în scris în plângerea lor pe care a examinat-o judecătorul de instrucție propriu-zis, dar pe care a soluționat-o neadecvat și contrar prevederilor legislației în vigoare a Republicii Moldova.

Au notat că, contrar prevederilor art. 252 Cod de procedură penală, de către OUP nu s-au colectat probele necesare cu privire la existența infracțiunii comise de către persoana cu funcție de răspundere în persoana primarului comunei Găvănoasa, Ivanov Vadim, care a acționat sub influența tatălui său Ivanov Petru, pentru al proteja pe cetățeanul Copețchi Mihail.

4. Prin decizia irevocabilă a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 ianuarie 2020 a fost respins, ca depus peste termen, recursul ordinar declarat de către Moga Petru și Moga Vladimir. A fost menținută încheierea Judecătorei Cahul, sediul Central din 04 decembrie 2019 în cauza la plângerea petiționarului Moga Petru împotriva ordonanței procurorului în Procuratura Anticorupție, Oficiul Sud, Anatolie Ciuleacu din 04 octombrie 2019 și a ordonanței procurorului ierarhic superior din 23 octombrie 2019, prin care a fost respinsă plângerea petentului Moga Petru.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs a constatat că încheierea Judecătorei Cahul sediul Central a fost pronunțată la data de 04 decembrie 2019 (f.d. 25-29), în prezența procurorului și petiționarului Moga Petru, iar recursul înaintat de către Moga Petru și Moga Vladimir împotriva încheierii nominalizate a fost depus la data de 27

decembrie 2019, expediat prin intermediul Oficiului poștal la data de 26 decembrie 2019. (f.d. 39).

Din procesul-verbal al ședinței de judecată din 04 decembrie 2019, s-a constatat că, petiționarul Moga Petru a participat la examinarea plângerii în ședința de judecată a instanței de fond (f.d. 22-24) inclusiv fiind prezent și la pronunțarea încheierii contestate.

Instanța de recurs a menționat că, reieșind din conținutul art. 313 alin.(6) Cod de procedură penală, ultima zi de depunere a recursului este de 20 decembrie 2019, însă recursul a fost depus la data de 26 decembrie 2019, conform ștampilei oficiului poștal de pe plic (f.d. 39) parvenită la Judecătoria Cahul, sediul Central la 03 ianuarie 2020, conform ștampilei de intrare (f.d. 32).

Potrivit art. 439 alin.(2) Cod de procedură penală „data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului și retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător”.

Aferent criticilor formulate de către reprezentantul peționarului, instanța de recurs a constatat că, reieșind din prevederile art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, „Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale ”.

Analizând recursul înaintat de recurent, ultimul nici nu a solicitat repunerea în termen cu înserarea argumentelor corespunzătoare în justificarea omiterii termenului de atac, considerând-se că nu au omis termenele de atac, deoarece poștal a recepționat încheierea motivată a judecătorului de instrucție din 04 decembrie 2019 la data de 09 decembrie 2019.

Or, potrivit art.313 alin. (6) Cod de procedură penală, direct indică momentul curgerii termenului de atac, care este de la pronunțare, nu și de la recepționarea încheierii motivate cum o sugerează recurentul Moga Vladimir.

Pe durata întregului proces părțile sunt obligate să se intereseze de soarta dosarului care se examinează.

În conformitate cu art.230 alin.(2) Cod de procedură penală „*în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen*”.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Prin urmare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, reieșind din respectarea principiului de securitatea raporturilor juridice, recurentul trebuia să întreprindă toate

măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr.7557/03 din 1109.2007, Brumărescu v.România), și de a contesta în termenul legal hotărârea primei instanțe, fapt însă ignorat de recurent, ce a generat omiterea termenului prescris la depunerea recursului.

Mai mult ca atât, la materialele dosarului nu sunt prezentate probe, care ar demonstra imposibilitatea recurentului de a declara recursul în termen.

Astfel, recurentul nu a solicitat repunerea în termen și instanța de recurs nu a stabilit careva motive întemeiate pentru repunerea în termen a recursului, întrucât examinarea recursului peste termen neîntemeiat se încalcă drepturile persoanei interesate și nu poate fi arbitrar față de această parte, fiind astfel încălcat și principiul securității raporturilor juridice care cere că, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor nu mai poate fi pusă în discuție (cauza CEDO: Melnic v. Moldova (nr.6923/03) din 14 noiembrie 2006).

Prin urmare, din considerentul că, recurenții Moga Petru și Moga Vladimir au declarat recurs în afara termenului legal de 15 zile stabilit de art. 313 Cod de procedură penală, iar recurentul nu a solicitat repunerea în termen și nu a demonstrat temeinicia omiterii termenului ulterior cu repunerea în termen, instanța de recurs a concluzionat de a respinge recursul, ca fiind depus peste termen, cu menținerea încheierii contestate.

5. La 28 mai 2020, hotărârile judecătorești sunt atacate cu recurs în anulare de către petiționarul Moga Petru și reprezentantul acestuia, Moga Vladimir, solicitând casarea acestora, ca fiind ilegale și neîntemeiate.

În motivarea cererii petiționarii invocă motive similare ca și în cererea de recurs depusă anterior (f.d. 32-38), descrisă la pct. 3.1. al prezentei decizii, suplimentar solicitând:

- repunerea în termenul de prescripție al recursului depus de recurentul Moga Petru la Curtea de Apel Cahul, ca fiind omis din motivele întemeiate, dacă instanța va concluziona că termenul respectiv într-adevăr a fost omis;

- să se rejudece plîngerea recurentului Moga Petru cu adoptarea unei hotărâri prin care să se declare nule ordonanțele procurorilor și să se oblige procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție, oficiul Sud Rudei Lilian, să lichideze încălcările constatate ale drepturilor și libertăților omului, drepturilor constituționale și alte încălcări ale drepturilor procesuale și intereselor legitime ale subsemnatului recurent, Moga Petru.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, persoanele menționate la art.401 alin.(1) pct.2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile, *după epuizarea căilor ordinare de atac.*

Însă, art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise *doar la*

judicarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, normele de drept nominalizate prescriu, în mod expres că, pot fi atacate cu recurs în anulare *doar hotărârile judecătorești, prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal*, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală - adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia instanței de recurs din 30 ianuarie 2020, prin care a fost respins ca depus peste termen recursul declarat de Moga Petru și Moga Vladimir, adoptată în ordinea reglementată de art.313 Cod de procedură penală, este irevocabilă și nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute de art.452 alin.(1), ce pot fi contestate cu recurs în anulare.

Deci, după cum s-a menționat mai sus, cu recurs în anulare pot fi atacate *acele hotărâri judecătorești irevocabile* care au trecut căile ordinare de atac - calea apelului sau/și recursului ordinar. În cazul în care, potrivit legii, o hotărâre judecătorească nu parcurge aceste căi consecutive de atac, inclusiv cea adoptată în temeiul prevederilor art.313 Cod de procedură penală, această hotărâre, deși a devenit irevocabilă, nu mai este pasibilă de drept de a fi contestată prin intermediul recursului în anulare.

Conform art.456 alin.(1), 432 alin.(2) pct.1) Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului declarat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, situație ce persistă în cauza dată.

În aceste împrejurări, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității recursului în anulare declarat de petiționarul Moga Petru și reprezentantul acestuia, Moga Vladimir, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

7. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1), art. 456 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de petiționarul Moga Petru și reprezentantul acestuia, Moga Vladimir, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 30 ianuarie 2020, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **15 iulie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie